

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Lenkou Loudovou ve věci

žalobce: **V. S.**, narozený X
bytem X
zastoupený advokátem JUDr. Janem Krčem
sídlem Záhřebská 577/33, Praha 2, 120 00

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25/1292, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 20. 2. 2024 č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 20. 2. 2024, č. j. X, se zrušuje a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 4 719 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení, ústředí (dále jen „žalovaná“) ze dne 20. 2. 2024 č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly podle ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

pozdějších předpisů (dále jen „zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“), zamítnuty námitky žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne ze dne 19. 12. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím byl žalobci přiznán starobní důchod podle ust. § 29 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), ode dne 30. 11. 2023 ve výši 8 904 Kč měsíčně.

II. Žalobní body

2. Žalobce v první řadě namítá, že žalovaná nedostatečně odůvodnila to, že nepřihlédla při zhodnocení doby pojištění k předloženým svědeckým prohlášením. V § 85 odst. 5 o organizaci a provádění sociálního zabezpečení se uvádí, že k prokázání doby pojištění lze použít čestného prohlášení nejméně 2 svědků a žadatele o důchod nebo o úpravu důchodu, nelze-li tuto dobu prokázat jinak. Zákon přitom nestanoví, že by tito svědci museli být jenom spolupracovníci žadatele o důchod, hovoří pouze o svědcích bez dalšího konkrétnějšího vymezení. Žalovaná je pak povinna takové prohlášení vždy zhodnotit jako důkaz, tedy jednotlivě i ve vzájemné souvislosti s ostatními důkazy, a neuzná-li ho, musí své stanovisko řádně zdůvodnit (viz též Veřejný ochránce práv - Sborník stanovisek č. 26 - Důchody III). Shodně se k této věci vyjádřil například i Krajský soud v Ústí nad Labem v rozsudku ze dne 23. 9. 2013, č. j. 78 Ad 15/2013-41, když uvedl, že čestné prohlášení dle § 85 odst. 5 odkazovaného zákona mohou poskytnout i jiné osoby než bývalí spolupracovníci. Pouhé konstatování, že žalovaná nepřihlédla k předloženým svědeckým prohlášením z důvodu, že svědci nepracovali v uvedené době u společného zaměstnavatele, je zcela nedostatečné.
3. Žalobce má za to, že v předchozím řízení dostatečně prokázal, že byl v období od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000 zaměstnancem zaměstnavatele X a.s., organizační složka J., dostával mzdu, jejíž výši lze určit z předložených dokladů. V této souvislosti žalobce namítal, že se žalovaná nevypořádala s řadou důkazů, které měla (měla mít) k dispozici při svém rozhodování a které zcela pominula. Dle rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Ads 346/2017: *„Při absenci primárních důkazních prostředků podle § 38 zákona o sociálním zabezpečení je zapotřebí aplikovat obecné pravidlo pro dokazování stanovené v § 51 odst. 1 správního řádu, podle něhož lze k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy, a to zejména listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek.“*
4. Z potvrzení X a.s., organizační složka J., ze dne 9. 3. 2000 plyne, že zaměstnavatel X a.s., organizační složka J., potvrzuje, že žalobce pracoval u tohoto zaměstnavatele nepřetržitě od června 1993 do 9. 3. 2000.
5. Z potvrzení o výši příjmu ze dne 11. 6. 1996 pak vyplývá, že žalobce byl od 29. 9. 1993 do 31. 10. 1996 zaměstnancem X a.s., organizační složka J., jeho příjem činil 9 500 Kč měsíčně.
6. Z potvrzení Úřadu práce hl. m. Prahy ze dne 13. 5. 2005, sp. zn. OTP225/02, vyplývá, že žalobce byl v období od 25. 5. 1994 do 31. 8. 2000 zaměstnancem X, a.s., organizační složka J., což je dále potvrzeno rozhodnutími o povolení k zaměstnání s platností do 30.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

8. 2000, když mu bylo pravidelně vydáváno povolení k zaměstnání u zaměstnavatele X a.s., organizační složka J., k výkonu práce zedník, s místem výkonu práce P.
7. Z informace o pojištění VZP ze dne 20. 12. 2017 se potvrzuje tvrzení žalobce o nepřetržitém trvání pracovního poměru u společnosti X a.s., organizační složka J., v posuzovaném období. V záznamu žalované ze dne 18. 6. 2019 pak sama žalovaná výslovně uvedla, že dle praxe žalované je možné (na základě potvrzení VZP) dobu pojištění od 30. 6. 1993 do 29. 9. 2000 započítat pro nárok na důchod. Proč došlo ke změně stanoviska, žalovaná v žádném ze svých rozhodnutí nevysvětlila. Porušila tak i princip legitimního očekávání žalobce, tedy v tomto případě mohl žalobce očekávat, že pokud se nezměnily rozhodné skutečnosti, nezmění se ani právní názor žalované na možnost započtení doby pojištění, a pokud se stanovisko změní, bude tato změna řádně vysvětlena.
8. Z dokumentu evidenční list důchodového zabezpečení 1993 – 1999 vyplývá, že žalobce byl v období let 1993 – 1999 zaměstnán u X a.s., organizační složka J., a z tohoto dokumentu je patrný i hrubý výdělek za jednotlivé roky, z čehož lze dovodit i výše vyměřovacích základů.
9. Žalobce má dále za to, že žalovaná nesprávně vyhodnotila uvedené důkazy, respektive je (s výjimkou vadného hodnocení čestných prohlášení) nehodnotila vůbec. Správní orgán se musí vypořádat se všemi skutečnostmi, které jsou mu o věci známy, a stav věci musí být zjištěn tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. To vše za situace, kdy sama žalovaná 18. 6. 2019 písemně uznala, že je možné dobu pojištění od 30. 6. 1993 do 29. 9. 2000 započítat pro nárok na důchod.
10. Žalobce si je vědom, že pro prokazování výše vyměřovacího základu, resp. příjmů, z nichž lze vyměřovací základ vypočítat, jsou dána náročnější kritéria, než pro prokázání vlastní doby pojištění. Žalobce má však za to, že uvedené skutečnosti lze z předložených důkazů dovodit.
11. Žalobce navrhl k důkazu potvrzení X a.s., organizační složka J., ze dne 9. 3. 2000, potvrzení o výši příjmu ze dne 11. 6. 1996, potvrzení Úřadu práce hl. m. Prahy ze dne 13. 5. 2005 sp. zn. OTP225/02, rozhodnutí o povolení k zaměstnání s platností do 31. 12. 1994, rozhodnutí o povolení k zaměstnání s platností do 31. 12. 1995, rozhodnutí o povolení k zaměstnání s platností do 31. 10. 1996, rozhodnutí o povolení k zaměstnání s platností do 20. 11. 1997, rozhodnutí o povolení k zaměstnání s platností do 31. 10. 1998, rozhodnutí o povolení k zaměstnání s platností do 1. 9. 1999, rozhodnutí o povolení k zaměstnání s platností do 30. 8. 2000, informace o pojištění Všeobecné zdravotní pojišťovny ze dne 20. 12. 2017, záznam žalované ze dne 18. 6. 2019, evidenční list důchodového zabezpečení 1993 – 1999, čestné prohlášení pana A. T., čestné prohlášení pana J. H., čestné prohlášení pana P. A. a oznámení o výsledku reklamace.
12. Hodnocením předložených dokladů lze dospět k tomu, že ve sporném období pracovní poměr trval a žalobci vznikl nárok na mzdu a celkovou výši mzdy za jednotlivé roky. Zde poukázal žalobce i na to, že při hodnocení, zda došlo k prokázání alespoň minimální výše vyměřovacího základu v daném období, je třeba hodnotit důkazy dle § 51 odst. 1 správního řádu, nikoli dle § 85 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, přičemž skutečnost, že pracovní poměr trval a žalobce pobíral mzdu v celém posuzovaném období se z provedených důkazů jeví jako nanejvýš pravděpodobný. Nadevší pochybnost tak lze dojít k závěru, že v uvedené době pracovní poměr žalobce trval a

je možné určit alespoň minimální výši vyměřovacího základu žalobce za příslušné období.

III. Vyjádření žalované

13. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že jádrem daného sporu je posouzení, zda byl žalobce účasten na důchodovém a nemocenském pojištění v období od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000. Součástí spisové dokumentace je i potvrzení Úřadu práce hlavního města Prahy ze dne 13. 5. 2005, sp. zn. OTP225/02, v němž se uvádí, že žalobci – občanu Arménské republiky – bylo dne 25. 5. 1994 vydáno povolení k zaměstnání k firmě X a.s., K., Jerevan, Arménská republika. Dále se v tomto potvrzení uvádí, že zaměstnancem této arménské firmy byl uvedený cizinec (žalobce) podle dalších povolení k zaměstnání do 31. 8. 2000.
14. Podle § 6 odst. 4 písm. u) zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění do 31. 12. 2023, okresní správy sociálního zabezpečení mohou převzít plnění některých úkolů spojených s prováděním důchodového pojištění zaměstnanců zaměstnavatelů, kteří neplní povinnosti při provádění důchodového pojištění. Ve smyslu tohoto ustanovení vydala Pražská správa sociálního zabezpečení, územní pracoviště Praha 3, pod č. j. 42013/1271083/22/213/009/Sko dne 15. 11. 2022 oznámení o výsledku řízení podle § 6 odst. 4 písm. u) citovaného zákona, v jehož závěru rekapituluje, že na základě zjištěných skutečností zpracovala a odeslala žalované evidenční list žalobce za období od 30. 6. 1993 do 31. 12. 1995, na němž se potvrzuje uvedená doba pojištění bez uvedení vyměřovacích základů, a současně uvedla, že se za tuto dobu nepodařilo zjistit výši vyměřovacích základů žalobce. Dále uvedla, že v době od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000 na základě potvrzení Všeobecné zdravotní pojišťovny je nesporné, že výdělečná činnost žalobce trvala, nicméně nejsou prokázány skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda uvedená doba je dobou pojištění ve smyslu § 8 a § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění (skutečný výkon výdělečné činnosti, zúčtování vyměřovacího základu, pobírání dávek nemocenského pojištění).
15. Z těchto zjištění vycházela žalovaná při rozhodování o nároku na starobní důchod žalobce. Ačkoliv se žalobce domáhá zhodnocení doby pojištění od roku 1993 do roku 2000, jako dobu pojištění bylo možné uznat pouze dobu od 30. 6. 1993 do 31. 12. 1995.
16. Ohledně sporné doby pojištění od 1. 1. 1996 do 28. 9. 2000 žalovaná uvedla, že podle dvoustranné smlouvy o sociálním zabezpečení uzavřené mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení č. 116/1960 Sb. je nutno dle nálezu Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2009, č. j. I ÚS 420/09-32, tuto považovat za platnou vůči Arménii až do dne 23. 9. 2009, tedy do dne publikace sdělení o ukončení její platnosti ve Sbírce mezinárodních smluv. Vůči Arménii došlo k této publikaci částkou č. 76/2009 Sb. m. s. V této souvislosti proto na předmětnou věc dopadá zákon č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců, v tehdy platném plném znění (dále jen „zákon č. 54/1956 Sb.“). Podle ustanovení § 5 písm. c) tohoto zákona jsou z pojištění vyňati zaměstnanci, kteří jsou činní v České republice pro zaměstnavatele, kteří nemají sídlo na území České republiky, to však neplatí, jde-li o zaměstnance, kteří jsou činní v České republice pro zaměstnavatele, kteří mají sídlo na území státu, s nímž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení. Mezi účastníky přitom není sporu o tom, že žalobce byl ve

sporném období zaměstnán u zaměstnavatele, který neměl sídlo na území České republiky. S ohledem na uvedené ustanovení zákona o nemocenském pojištění proto nelze dobu zaměstnání pro zaměstnavatele X a.s., K., Jerevan, Arménská republika, považovat za dobu pojištění získanou podle českých právních předpisů.

IV. Replika žalobce

17. Žalobce ve své replice uvedl, že dle § 5 písm. c) zákona č. 54/1956 Sb., ve znění účinném ke dni 1. 1. 1996, jsou z pojištění vyňati zaměstnanci, kteří jsou činní v České republice pro zaměstnavatele, kteří nemají sídlo na území České republiky. Zároveň § 3 odst. 3 téhož zákona v posuzované době uvádí: *„Sídlem zaměstnavatele se pro účely tohoto zákona rozumí u právnické osoby její sídlo, jakož i sídlo její organizační složky, která je zapsána v obchodním rejstříku, popřípadě v jiném zákonem určeném rejstříku nebo je vedena ve stanovené evidenci u příslušného orgánu v České republice, a u fyzické osoby místo jejího trvalého pobytu, popřípadě jde-li o zahraniční fyzickou osobu, místo jejího podnikání.“* Z předložených důkazů jednoznačně vyplývá, že zaměstnavatelem žalobce byla v posuzované době společnost X a.s., organizační složka J., se sídlem J., X, identifikační číslo X. Takto také byla tato organizační složka zapsána v obchodním rejstříku. Je-li zaměstnavatelem odštěpný závod nebo jiná organizační složka zapsána v obchodním rejstříku, sídlem zaměstnavatele se rozumí adresa tohoto odštěpného závodu nebo jiné organizační složky.

V. Obsah správního spisu

18. Žalobce podal dne 24. 9. 2018 žádost o starobní důchod s datem přiznání od 30. 11. 2018. V rubrice „Přehled o činnostech a náhradních dobách od ukončení povinné školní docházky až do dne podání žádosti o důchod“ žalobce uvedl, že v období od roku 1970 do roku 1993 byl pojištěn v Ázerbájdžánu, od 29. 9. 1993 do 31. 10. 1996 byl zaměstnán u zaměstnavatele X a.s., a v období od 23. 5. 1994 do 31. 8. 2000 pak uvedl zaměstnavatele X a.s., K., Jerevan – Arménská republika, a v poznámce uvedl, že jako doklad připojil Potvrzení o zaměstnání, neboť nic jiného k doložení nemá. Žalobce dále uvedl, že od 1. 6. 2012 až ke dni podání žádosti je zaměstnán u zaměstnavatele C.
19. Prvostupňovým rozhodnutím ze dne 14. 12. 2018, č. j. X, byla žalobcova žádost o starobní důchod zamítnuta pro nesplnění podmínek v § 28 zákona o důchodovém pojištění, neboť ke dni 30. 11. 2018 (od něhož požadoval přiznání starobního důchodu) získal pouze 16 roků a 162 dnů doby pojištění a pouze 15 roků a 131 dnů doby pojištění uvedené v ustanovení § 11 a § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Nesplnil tak podmínku získání 34 let doby pojištění uvedené v ustanovení § 11 a § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, která je stanovena v § 29 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.
20. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce dne 14. 1. 2019 námitky, namítal nezapočtení doby pojištění od 30. 6. 1993 do 30. 9. 2000. Žalovaná dne 25. 2. 2019 vyzvala žalobce k doplnění námitek. Uvedla, že Pražská správa sociálního zabezpečení požádala o rekonstrukci evidenčního listu důchodového pojištění žalobce Okresní správu sociálního zabezpečení Jihlava. Odbor oddělení kontroly Okresní správy sociálního zabezpečení Jihlava sdělil, že dotazovaná firma byla v evidenci pouze v období od 15. 10. 1996 do 30.

6. 2001 a od 1. 5. 2002 do 30. 11. 2015. Za celou tuto dobu byl žalobce zaměstnán pouze v období od 1. 9. 2000 do 30. 9. 2000. Zbylé období musel zřejmě žalobce pracovat pro firmu stejného názvu, ale se sídlem někde jinde. Žalobce vyzvala, aby doručil do 30 dnů evidenční list důchodového pojištění o tom, že pracoval od 30. 6. 1993 do 30. 9. 2000, případně aby zaslal veškeré dokumenty (podklady) prokazující výkon výdělečné činnosti zakládající účast na důchodovém pojištění v namítaném období a příjmů, které v tomto období za její výkon obdržel. Žalovaná na základě námitky zároveň zahájila mezinárodní řízení s ruským nositelem pojištění ohledně potvrzení dob pojištění získaných na území Ruské federace. Dle záznamu ze dne 17. 5. 2019 byla žalované předána odpověď ruského nositele pojištění, ve které „nepotvrdil žádnou dobu zaměstnání z důvodu činnosti na území Ázerbájdžánu“.
21. Dále je součástí spisu komunikace mezi žalovanou a dcerou žalobce, z níž vyplývá, že její otec měl v souladu s výzvou žalované ve stanovené lhůtě doplnit dokumenty k prokázání pracovního poměru za období od 30. 6. 1993 do 30. 9. 2000. Dle odpovědi žalované však jí uvedené podání ze dne 21. 3. 2019 nebylo součástí spisu a podání nebylo žalované doručeno. Následně byl žalobce dopisem žalované ze dne 9. 10. 2019 informován, že žalovaná obdržela čestná prohlášení o dobách zaměstnání v letech 1993 - 2000, tato prohlášení však musí být na předepsaném tiskopise a podpisy musí být úředně ověřené. Dále z relace pro oddělení 423 k rodnému číslu žalobce vyplývá, že zasláná svědecká prohlášení byla chybně založena do spisu jednoho ze svědků a v říjnu 2019 byla založena správně do spisu žalobce.
22. Podle záznamu pro oddělení 315 ze dne 18. 6. 2019 se doklady ohledně svědecké výpovědi tří bývalých kolegů žalobce nepodařilo dohledat. Dále je v tomto záznamu uvedeno: „Dle naší praxe, by bylo možné na základě potvrzení VZP ze dne 20. 12. 2017, které bylo doručeno dne 17. 1. 2019, dobu pojištění od 30. 6. 1993 do 29. 9. 2000 započítat pro nárok na důchod.“
23. V návaznosti na podání stížnosti žalobcem z důvodu nezhodnocení doby od 30. 6. 1993 do 29. 8. 2000 jako doby důchodového pojištění žalovaná posuzovala zhodnocení doby od 30. 6. 1993 do 29. 8. 2000. Dle dokladu o vložení variabilní doložky v době od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000 je nesporné, že „výdělečná činnost trvala, nicméně nejsou prokázány skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda uvedená doba je dobou pojištění, ve smyslu ustanovení § 8 a § 11 odst. 2 zákona o daňovém pojištění (skutečný výkon výdělečné činnosti, zúčtování vyměřovacího základu, pobírání nemocenských dávek). Z tohoto důvodu nebylo možné uvedenou dobu hodnotit pro důchodové účely.“
24. Součástí spisu je dále žádost o poměrný starobní důchod, kterou žalobce podal dne 11. 9. 2023, přičemž žádal o přiznání starobního důchodu ode dne 30. 11. 2023. Žalobce v této žádosti v rubrice „Přehled o činnostech a náhradních dobách od ukončení povinné školní docházky až do dne podání žádosti o důchod“ uvedl dobu od 1. 6. 2012 až dosud jako zaměstnání u zaměstnavatele C. Jako doplňující informaci uvedl, že předal veškeré doklady o pojištěné době žalované.
25. Součástí spisu jsou také tři čestná prohlášení, pana J. H., P. A. a pana A. T. Z čestných prohlášení prvních dvou vyplývá, že pracovali s žalobcem na mnoha stavbách, především v Praze a potvrdili, že žalobce v letech 1993 - 2000 vždy uváděl, že je zaměstnancem společnosti X a.s., organizační složka J. Ve třetím čestném prohlášení pan A. T. uvádí, že byl v dané době společně s žalobcem zaměstnancem této společnosti.

26. Součástí spisového materiálu jsou dále rozhodnutí Úřadu práce hl. m. Prahy, jimiž byla žalobci vydána povolení k zaměstnání s platností v období od 25. 5. 1994 do 31. 8. 2000 u zaměstnavatele X a.s., sídlem K., Jerevan, s místem výkonu práce v P. Součástí spisového materiálu je dále potvrzení společnosti X a.s., dle něhož žalobce pracoval v období od 29. 9. 1993 do 31. 10. 1996 pro danou společnost. Dále z informace o pojištění Všeobecné zdravotní pojišťovny ze dne 20. 12. 2017 vyplývá, že žalobce byl pojištěn v období od 30. 6. 1993 do 29. 9. 1999 a následně od 30. 9. 1999, přičemž byl od 30. 6. 1993 do 29. 8. 2000 jeho zaměstnavatelem X a.s. Ode dne 30. 8. 2000 měl být žalobce podle daného dokumentu samoplátcem.
27. Rozhodnutím správního orgánu I. stupně byl žalobci přiznán důchod ve výši 8 904 Kč. Výše důchodu se skládá ze základní výměry a procentní výměry. Základní výměra důchodu činí 4 040 Kč měsíčně. Procentní výměra důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, který činí 12 645 Kč. Jeho výše odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu 12 645 Kč zjištěnému za roky 1986 - 2022. Procentní výměra ke dni vzniku nároku na důchod za 23 roků pojištění činí 4 363 Kč měsíčně. Takto stanovená výše procentní výměry důchodu byla dále zvýšena podle § 67ca odst. 1 písm. a) o 2,3 % procentní výměry a podle § 67ca odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění o částku 400 Kč. Z odůvodnění vyplývá, že v době od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000 je nesporné, že výdělečná činnost trvala, nicméně nejsou prokázány skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda uvedená doba je dobou pojištění, ve smyslu ustanovení § 8 a § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění (skutečný výkon výdělečné činnosti, zúčtování vyměřovacího základu, pobírání nemocenských dávek). Z tohoto důvodu nebylo možné uvedenou dobu hodnotit pro důchodové účely.
28. Žalobce podal proti prvostupňovému rozhodnutí námitky, v nichž žádal o zápočet doby pojištění od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000. Žalovaná napadeným rozhodnutím tyto námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Žalovaná konstatovala, že v souladu s § 29 zákona o důchodovém pojištění byl žalobci přiznán od 30. 11. 2023 starobní důchod ve výši 8 904 Kč měsíčně. Žalovaná uvedla, že žalobce získal celkem ke dni přiznání starobního důchodu 23 roků a 344 dnů. Podmínku získání potřebné doby pojištění tedy nesplnil. Proto bylo postupováno podle § 29 odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, podle jehož znění má účastník řízení též nárok na starobní důchod, jestliže dosáhl věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 citovaného zákona pro muže stejného data narození, a získal aspoň 15 let doby pojištění uvedené v ustanovení § 11 a § 13 citovaného zákona. Důchodový věk muže narozeného v roce 1955 je věk 63 roků a 4 měsíců. Po přičtení 5 roků je důchodový věk stanoven při dosažení 68 roků a 4 měsíců. Toho věku žalobce dosáhl dne 30. 11. 2023. Zároveň splnil podmínku získání potřebné doby pojištění a byl mu na základě žádosti přiznán starobní důchod. K požadavku na zápočet doby pojištění od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000 žalovaná uvedla, že nelze tuto dobu započítat, neboť doba pojištění nebyla dostatečně prokázána. K žádosti o zápočet předmětné doby žalobce doložil tři prohlášení svědků, přitom svědek P. A. nepracoval s žalobcem u stejného zaměstnavatele. Rovněž druhý svědek, J. H. nepracoval s žalobcem v uvedené době u stejného zaměstnavatele. Pouze třetí svědek A. T. sice dokládá potvrzení o výkonu práce u společnosti X a.s. organizační složka Jihlava, ale jako pojištěnou dobu pro výpočet svého důchodu má započtenou v uvedené době činnost osoby samostatně výdělečně činné. Dle napadeného rozhodnutí všichni tři svědci nesplňují podmínky pro uznání jejich svědectví, neboť zejména nepracovali v předmětné době u společného zaměstnavatele.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

VI. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

29. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „s. ř. s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. O věci soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci se na výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřili. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba je důvodná.
30. Žalobce namítal, že žalovaná měla do doby pojištění započít dobu od 1. 1. 1996 do 19. 8. 2000. Žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že doba pojištění nebyla dostatečně prokázána.
31. Podle § 85 odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení *k prokázání doby pojištění lze použít čestného prohlášení nejméně 2 svědků a žadatele o důchod nebo o úpravu důchodu, nelze-li tuto dobu prokázat jinak.*
32. Podle § 50 odst. 4 správního řádu *pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.*
33. Podle § 68 odst. 3 správního řádu *v odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. V případě, že podkladem rozhodnutí jsou písemnosti a záznamy, které jsou za podmínek v § 17 odst. 3 uchovávány odděleně mimo spis, v odůvodnění rozhodnutí se na tyto podklady odkáže takovým způsobem, aby nebyl zmařen účel jejich utajení; není-li to možné, uvedou se v odůvodnění rozhodnutí pouze v obecné rovině skutečnosti, které z těchto podkladů vyplývají.*
34. Výkladem ustanovení § 85 odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení se Nejvyšší správní soud zabýval již v několika svých rozhodnutích, přičemž zdůraznil, že jeho účel *„spočívá v možnosti pojištěnce doložit po dosažení důchodového věku účast na důchodovém pojištění získanou v minulosti, a to často s odstupem řady desítek let, neboť zákonodárce si byl vědom skutečnosti, že po tak dlouhé době je často nanejdůležitější problematiku předložit příslušné evidenční listy“* (rozsudky ze dne 11. 7. 2013, č. j. 4 Ads 28/2013-22, či ze dne 2. 10. 2019, č. j. 10 Ads 137/2019-43).
35. Žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že předložená čestná prohlášení jsou nedostatečná, neboť svědci nesplňují podmínky pro uznání svědectví, když nepracovali v předmětné době u společného zaměstnavatele. Konstatovala, že svědek P. A. nepracoval s účastníkem řízení v uvedené době u stejného zaměstnavatele. Rovněž druhý svědek J. H. nepracoval s účastníkem řízení v uvedené době u stejného zaměstnavatele. Třetí svědek sice dokládá potvrzení o výkonu práce u společnosti X a.s., organizační složka J., ale jako pojištěnou dobu pro výpočet důchodu má započtenou v uvedené době činnost osoby samostatně výdělečně činné.
36. Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že primárním důkazním prostředkem sloužícím k osvědčení doby pojištění a získaných vyměřovacích základů je evidenční list důchodového pojištění. Při jeho absenci je však zapotřebí aplikovat obecná

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

pravidla pro dokazování platná pro řízení ve věcech důchodového pojištění, která jsou zakotvena v § 84 a § 85 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a podpůrně ve správním řádu, který se použije na řízení o námitkách ve smyslu § 88 odst. 8 citovaného zákona. Podle § 51 odst. 1 správního řádu lze přitom k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci, a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2019, č. j. 8 Ads 188/2017-49). Podle závěrů rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 23. 9. 2013, č. j. 78 Ad 15/2013-41, mohou čestné prohlášení dle § 85 odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení poskytnout i jiné osoby než bývalí spolupracovníci.

37. V rozsudku ze dne 20. 10. 2021, č. j. 1 Ads 229/2021-29, Nejvyšší správní soud uvedl, že v případě pochybností o věrohodnosti čestných prohlášení bylo na místě dotčené osoby předvolat jako svědky a vyslechnout je (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2019, č. j. 10 Ads 137/2019-43, či rozsudek ze dne 18. 1. 2018, č. j. 1 Ads 346/2017-34). Právě provedení svědeckého výsledku představuje cestu, jak ověřit, nakolik lze předloženému čestnému prohlášení důvěřovat, a zda jsou dotčené osobě známy informace, které mohou dopomoci rekonstruovat skutečný stav věci, či nikoliv.
38. Soud na základě citované judikatury shledal posouzení čestných prohlášení žalovanou jako nedostatečné, žalovaná se v podstatě omezila na tvrzení o důkazní nouzi, nevyužila ani doplnění dokazování formou svědeckých výpovědí, ani možnost posouzení věrohodnosti na základě zjištěných informací. Žalovaná se pak v napadeném rozhodnutí také dostatečně nevypořádala s dalšími podklady rozhodnutí, např. s potvrzením X a.s., potvrzením o výši příjmu žalobce, potvrzením Úřadu práce hl. m. Prahy, informací o pojištění VZP, či evidenčním listem důchodového zabezpečení, tyto důkazy nehodnotila jednotlivě ani ve vzájemných souvislostech.
39. Žalovaná dále ve svém vyjádření k žalobě argumentaci uvedenou v napadeném rozhodnutí doplňuje tak, že vycházela z evidenčního listu důchodového pojištění, který vypracovala Pražská správa sociálního zabezpečení, dle něhož se v období od 30. 6. 1993 do 31. 12. 1995 potvrzuje doba pojištění žalobce bez uvedení vyměřovacích základů. Pražská správa sociálního zabezpečení uvedla, že se za tuto dobu nepodařilo zjistit výši vyměřovacích základů žalobce. Dále uvedla, že v době od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000 na základě potvrzení Všeobecné zdravotní pojišťovny je nesporné, že výdělečná činnost žalobce trvala, nicméně nejsou prokázány skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda uvedená doba je dobou pojištění ve smyslu § 8 a § 11 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění (skutečný výkon výdělečné činnosti, zúčtování vyměřovacího základu, pobírání dávek v nemocenské). Žalovaná jako dobu pojištění uznala dobu od 30. 6. 1993 do 31. 12. 1995. Ke sporné době od 1. 1. 1996 do 28. 9. 2000 uvedla, že podle Dohody o sociálním zabezpečení uzavřené mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení č. 116/1960 Sb. je nutno tuto považovat za platnou vůči Arménii až do dne 23. 9. 2009, tedy do dne publikace sdělení o ukončení její platnosti ve Sbírce mezinárodních smluv. Žalovaná uvádí, že k publikaci tohoto sdělení došlo částkou č. 76/2009 Sb. m. s., proto shledala, že na předmětnou věc dopadá § 5 písm. c) zákona č. 54/1956 Sb., v tehdy platném znění: „Z pojištění podle tohoto zákona jsou vyňati: c) zaměstnanci, kteří jsou činní v České republice pro zaměstnavatele, kteří nemají sídlo na území České republiky; to však neplatí, jde-li o zaměstnance, kteří jsou činní v České republice pro zaměstnavatele, kteří mají sídlo na území

státu, s nímž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení.“ Žalovaná ve svém vyjádření uvedla, že žalobce je zahraničním zaměstnancem a jeho účast na důchodovém pojištění v České republice by ve smyslu § 10 odst. 8 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, byla možná jen v souladu s ustanovením § 6 odst. 3 tohoto zákona, kdyby byl dobrovolně účasten důchodového pojištění podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění. Žalovaná tak konstatovala, že na daný případ nelze ani aplikovat § 85 odst. 5 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, podle něhož lze pro prokázání doby pojištění použít čestné prohlášení nejméně dvou svědků a žadatele o důchod.

40. Žalovaná však své rozhodnutí opřela ve vztahu k posouzení délky doby pojištění výhradně o skutečnost, že dobu pojištění od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000 nelze zohlednit, neboť nebyla dostatečně prokázána, když byla doložena čestná prohlášení tří svědků, avšak tito svědci nepracovali s žalobcem ve stejné době u stejného zaměstnavatele.
41. Soud k tomuto uvádí, že rozhodná argumentace musí být uvedena v napadeném rozhodnutí, nikoli až ve vyjádření k žalobě. Vyjádření žalované přitom značně dotváří až zcela mění odůvodnění napadeného rozhodnutí. Doplnění příslušné argumentace až ve vyjádření k žalobě nemůže již vady odůvodnění napadeného rozhodnutí zhojit (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 7. 2020, č. j. 3 As 159/2018-81, bod 20, či ze dne 3. 8. 2021, č. j. 5 As 185/2020-28, bod 9). Také Ústavní soud ve své judikatuře zdůrazňuje, že požadavek kvalitního a vyčerpávajícího odůvodnění rozhodnutí je jedním z principů představujících neopominutelnou součást práva na spravedlivý proces a vylučujících libovůli při rozhodování. Odůvodnění rozhodnutí správního orgánu musí být uvedeno již v samotném správním rozhodnutí a nelze jej poté doplňovat v rámci řízení o opravném prostředku (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 2. 10. 2018, sp. zn. I. ÚS 281/18, kde Ústavní soud shledal, že „*odůvodnění napadeného rozhodnutí nelze doplňovat až ve vyjádření k ústavní stížnosti, neboť napadené rozhodnutí bude vždy v praxi vykládáno a používáno s tou argumentací, která je v odůvodnění rozhodnutí obsažena*“).
42. S ohledem na výše uvedené soud ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s. zrušil žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem zdejšího soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Žalovaná si nejprve musí ujasnit, jaká právní úprava se na žalobce vztahuje a v závislosti na těchto závěrech si učiní úsudek o tom, jaké skutkové otázky je třeba v řízení objasnit. Shromážděné důkazy a podklady posoudí jednotlivě i ve vzájemných souvislostech, bude přihlížet ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedl žalobce. Zjištěný skutkový stav pak posoudí po stránce právní. Veškerou rozhodnou argumentaci pro své závěry pak uvede do odůvodnění svého rozhodnutí. Soud v tuto chvíli nepředjímá, zda žalovaná doplní dokazování svědeckými výpověďmi a zohlední čestná prohlášení, nebo shledá, že žalobce nebyl účasten důchodového pojištění s ohledem na právní úpravu, zejména § 5 písm. c) zákona č. 54/1956 Sb., ve znění do nabytí účinnosti zákona č. 424/2003 Sb. Žalovaná se vypořádá i s argumentací žalobce, že během sporné doby pojištění od 1. 1. 1996 do 29. 8. 2000 zněl § 5 písm. c) zákona č. 54/1956 Sb. tak, že z pojištění podle tohoto zákona jsou vyňati: zaměstnanci, kteří jsou činní v České republice pro zaměstnavatele, kteří nemají sídlo na území České republiky. Soud k tomuto dodává, že výjimka pro zaměstnance, kteří jsou v České republice činní pro zaměstnavatele, kteří mají sídlo na území státu, s nímž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení byla do daného ustanovení doplněna

zákonem č. 424/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení., ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Důvodová zpráva k návrhu této novely uvádí: „*Sídlo zaměstnavatele na území České republiky je jednou z podmínek účasti na nemocenském pojištění zaměstnanců. Navrhuje se, aby v případě smlouvy o sociálním zabezpečení byla podmínka sídla na území České republiky vždy považována za splněnou. Tím se zabrání možnému vyloučení osob činných na území České republiky, které jsou zaměstnány u zaměstnavatelů, kteří nemají sídlo na území České republiky, z účasti na nemocenském pojištění v České republice.*“ Zároveň bude na místě, aby žalovaná ve svém rozhodnutí posoudila, jaký vliv má na případ žalobce skutečnost, že byla ve sporné době platná Dohoda o sociálním zabezpečení uzavřená mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení č. 116/1960 Sb. Žalovaná se zároveň vypořádá s otázkou, zda zaměstnavatel žalobce měl sídlo na území České republiky ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o nemocenském pojištění, ve znění v posuzované době.

43. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci samé úspěšný, proto mu přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšné žalované. Náklady žalobce v řízení o žalobě tvoří odměna advokáta za tři úkony právní služby: tj. převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu], sepis žaloby [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], sepis repliky k vyjádření žalovaného [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb.] a činí zde 3 x 1 000 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 2 advokátního tarifu], a paušální částku ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), tedy 3 x 300 Kč. Odměna advokáta tak činí 3 900 Kč. Jelikož je zástupce žalobce plátcem DPH, zvyšuje se tato částka o 21% sazbu této daně, tj. o 819 Kč. Celkem tak soud přiznal náklady řízení ve výši 4 719 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 28. srpna 2024

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.

JUDr. Lenka Loudová v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje J. S.